

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร
ในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล

ร้อยตำรวจตรี ปราศรัย สังฆะทรัพย์

003432

ศูนย์วิทยพัชการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

I15938001

๗.

JOB SATISFACTION OF POLICEMEN IN THE PERSONNEL OFFICE
AND METROPOLITAN POLICE STATION

Police Sub. Lieutenant Prasai Sungkhasup

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of
the Requirement for the degree of Master of Political Science

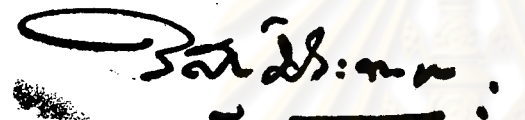
Department of Government
Graduate School

Chulalongkorn University

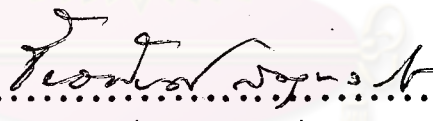
1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับ
รองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานตำรวจนครบาล
โดย   ร้อยตำรวจตรี ปราศรัย   สังฆะทรัพย์
แผนกวิชา   การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์   ลิตปรีชา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์   ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยอนันต์   สมทวนิช)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์   ลิตปรีชา)
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรศักดิ์   เมองแก้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจ
ระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล
ชื่อนิสิต ร้อยตำรวจตรี ปราศรัย สังฆะทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ สิตปรีชา
แผนกวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา ๒๕๒๐

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เขียนขึ้นด้วยจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องการที่จะทราบสภาพความ
พึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล
และในสถานีตำรวจนครบาล ว่ามีลักษณะเป็นประการใดและมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพล
ทำให้ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการสูงหรือต่ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เน้นหนักไป
ในทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานเป็นสำคัญ

การศึกษาดังนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถามรวมทั้งสิ้น ๔๓ ข้อ
โดยแยกออกเป็น ๓ ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของข้าราชการ
ตำรวจระดับรองสารวัตร ส่วนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติ
หน้าที่ราชการและส่วนที่สามเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับอุปสรรค
ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามแก่ข้าราชการตำรวจระดับรอง
สารวัตรในกองกำลังพลจำนวน ๒๗ นาย ส่วนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรใน
สถานีตำรวจนครบาลนั้นเนื่องจากมีจำนวนมากถึง ๒๐๘ นาย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง
โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธี Stratified Random Sampling โดยสุ่มมาคิดเทียบ
แล้วเป็นร้อยละ ๒๐ ของจำนวนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัย
ยึดถือหลักเกณฑ์การแบ่งชั้นสถานีตำรวจนครบาล ซึ่งกรมตำรวจจัดทำขึ้นเป็นหลักในการ

กำหนดกฎเกณฑ์ในการออกแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ไว้
ความมัธยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ความมัธยฐาน (Median) รวมทั้ง
การวิเคราะห์กราฟประกอบด้วยซึ่งผลของการศึกษากครั้งนี้พบว่า

๑. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลจำนวน ๒๗ นาย มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการส่วนรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยก
เป็นพวกที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการสูงจำนวน ๓๓ นาย และที่มีความพึงพอใจ
ต่ำจำนวน ๓๖ นาย

๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของ
ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลค่อนข้างสูงคือ เพื่อนร่วมงาน ส่วน
ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการค่อนข้างต่ำคือเงินเดือน
และสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

๓. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลจำนวน ๑๒๓๗
นาย มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการส่วนรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
โดยแยกเป็นพวกที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการสูงจำนวน ๗๑ นาย และพวก
ที่มีความพึงพอใจต่ำจำนวน ๕๖ นาย

๔. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของ
ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลค่อนข้างสูงคือ ลักษณะของ
งาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับความพึงพอใจ
ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการค่อนข้างต่ำคือ เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

๕. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลมีความพึงพอใจต่อ
ปัจจัยต่าง ๆ ๓ หมวด ดังนี้

๕.๑ หมวดลักษณะงาน ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒ หมวดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้าง
สูง

๕.๓ หมวดเงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับค่อนข้างต่ำ

๖. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลมีความพึงพอใจ
ต่อปัจจัยต่าง ๆ ๓ หมวดดังนี้

๖.๑ หมวดลักษณะงาน ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

๖.๒ หมวดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความพึงพอใจอยู่ในระดับก่อน

ข้างสูง

๖.๓ หมวดเงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับก่อนข้างต่ำ

๗. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลมีความเห็นว่าอุปสรรค
ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำคัญคือ ลักษณะของการบริหารงาน ผู้บังคับบัญชา และ
โอกาสแสดงความคิดเห็น

๘. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลมีความเห็นว่า
อุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ปริมาณงานกับความรับผิดชอบ
และเงินเดือนสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   **Job Satisfaction of Policemen in The
Personnel Office and Metropolitan
Police Stations**

Name   **Police Sub Lieutenant Prasai Sungkha-
sup**

Advisor   **Assistant Professor Pairoj Sitprija**

Department   **Government**

Academic Year   **1977**

ABSTRACT

The objectives of this thesis are twofold. Firstly, it aims to study the condition of job satisfaction among the Police personnel at the sub-inspector level in the Police Personnel Office and in the Metropolitan police Stations. Secondly, it is aimed at the factors which influence the level of job satisfaction among the said policemen. The emphasis is on the behavioral aspects of job satisfaction.

Questionnaire is used as the method for collecting data. It contains 43 questions and is divided into 3 categories : (1) personal information (2) job satisfaction, and (3) opinions concerning problems at work. The respondents include 67 policemen in the Police

4

Personnel Office. With regards to the Metropolitan Police Stations, since the population involves 617 policemen, the stratified random sampling method is employed in the process of sampling selection. Only 20 percent of the total population is randomly selected by this method. The stratification of the Metropolitan Police Stations is in accordance with the Police Department criteria and they are used in constructing the questionnaire. Statistical analysis of data including the application of arithmetic mean, median, and graphic scales. The findings of this study are as follows:

1. Job satisfaction among the 67 policemen in the Police Personnel Office is moderate (31 cases are rated high and 36 cases are low)

2. The important factor which influences high level of job satisfaction is coworkers. Conversely, factors which cause the low level of job satisfaction among them are salary, welfare and fringe benefits.

3. Job satisfaction of the 127 policemen in the Metropolitan Police Station is also rated moderate (71 samples are rated high and 56 samples are rated low)

4. Factors which are resulted in the high level of job satisfaction among the policemen in the Metropolitan Police Stations are nature of works, superiors

7

and co-workers. On the other hand, factors which cause the low level of job satisfaction are salary, welfares and fringe benefits.

5. Job satisfaction, with respect to the influencing factors, among the officers of the Police Personnel Office is classified into 3 catagories

5.1 The nature of work category. Job satisfaction is moderate.

5.2 Working environmental condition category. Job satisfaction is relatively high.

5.3 Salary and fringe benefits category. Job satisfaction is relatively low.

6. Job satisfaction, with respect to the influencing factors, among the officers of the Metropolitan Police Stations is also classified into 3 catagories

6.1 The nature of work category. Job satisfaction is moderate.

6.2 Working environmental conditions category. Job satisfaction is relatively high.

6.3 Salary and fringe benefits category. Job satisfaction is relatively low.

7. Opinions of the policemen in the Personnel Office concerning problems of work are administrative procedures, superiors and participative opportunity.

8. Opinions of policemen in the Metropolitan Police Stations concerning problems of work are

equipment, responsibility, salary, welfare and fringe benefits.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ไพโรจน์ สิตปรีชา และอาจารย์พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ซึ่งเป็นทั้งผู้ควบคุมและผู้ที่คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเขียน ซึ่งผู้เขียนระลึกในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ร้อยตำรวจเอก ชีรยุทธ กิตติวัฒน์ ที่ได้ให้คำปรึกษาทางกานสถิติ มีตรสหายทุกท่านที่กรุณาให้กำลังใจแก่ผู้เขียน ทำให้เกิดความมานะจนงานชิ้นนี้สำเร็จลง

ท้ายสุด ผลแห่งความดีทั้งหลายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บิดามุคคลที่พยายามทำให้ผู้เขียนเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ท่านยังมีชีวิตอยู่.

ร.ต.ต. ปราศรัย สังฆะทรัพย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กติกักรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ซ
รายการภาพประกอบ	ญ

บทที่

บทนำ	•
สภาพของปัญหา	•
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
กรอบแนวคิด	๔
สมมุติฐานในการศึกษา	๖
ขอบเขตของการศึกษา	๗
นิยามศัพท์	๘
การเสนอเรื่อง	๙
• แนวความคิดทาง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน	๑๐
ความสัมพันธ์ของการบริหารงานบุคคลกับความพึงพอใจ	
ในการปฏิบัติงาน	๑๒
ลักษณะความต้องการของมนุษย์	๑๕
ความแตกต่างในความต้องการของมนุษย์	๒๒
ความหมายของความพึงพอใจและปัจจัยที่เอื้ออำนวย ...	๒๓

บทที่	หน้า
อุปสรรคต่อความพึงพอใจในการทำงาน	๒๘
ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับขวัญ...	๓๓
๒ วิธีการและกระบวนการวิจัย	๓๕
การเลือกหน่วยวิจัยและประชากร	๓๕
การรวบรวมข้อมูล	๔๐
วิธีการรวบรวมข้อมูล	๔๕
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
๓ การวิเคราะห์	๔๘
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของประชากร	๔๘
ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ หน้าที่ราชการ	๕๒
ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติ หน้าที่ราชการ	๕๕
ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นบางประการ	๑๐๓
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๐๗
บรรณานุกรม	๑๑๒
ภาคผนวก ก.	๑๑๗
ภาคผนวก ข.	๑๒๗
ภาคผนวก ค.	๑๔๓
ประวัติการศึกษา	๑๖๓

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลที่ออกแบบสอบถามและได้รับกลับคืนมา	๔๒
๒ ปัจจัยต่าง ๆ ในแบบสอบถาม	๔๓
๓ ลักษณะพื้นฐานของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล	๕๐
๔ ลักษณะพื้นฐานของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาล	๕๑
๕ ความรู้สึกของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลที่มีต่อแบบสอบถาม	๕๓
๖ ความเชื่อมั่นเลขคณิตของแต่ละปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล	๖๖
๗ ความรู้สึกของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลที่มีแบบสอบถาม	๖๘
๘ ความเชื่อมั่นเลขคณิตของแต่ละปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาล	๘๑
๙ เปรียบเทียบความรู้สึกของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาลที่มีต่อคำถามในแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ	๘๖

ตารางที่ ๑

หน้า

- ๑๐ เปรียบเทียบค่านิยมและคติของข้าราชการตำรวจ
ระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจ
นครบาลที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ๕๕
- ๑๑ เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่
ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรใน
กองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล ๕๘

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

รูปที่

หน้า

๑. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๕
๒. การแบ่งระดับชั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ ๑๔
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานและขวัญ ๓๕
๔. เปรียบเทียบความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล ๒๗
๕. ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ๓ หมวด ๒๔
๖. เปรียบเทียบความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาล ๔๒
๗. ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ๓ หมวด ๔๓
๘. เปรียบเทียบความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล ๑๐๐

- ๓ เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและ
ในสถานีตำรวจนครบาล ๑๐๑
- ๑๐ เปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของ
ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและใน
สถานีตำรวจนครบาลที่ค่อปัจจัยหมวดต่าง ๆ ๓ หมวด ๑๐๒
- ๑๑ การแบ่งส่วนราชการของ กองกำลังพล กรมตำรวจ ๑๓๑
- ๑๒ การแบ่งส่วนราชการของบัญชาการตำรวจนครบาล ๑๔๐

สภาพของปัญหา (Statement of the Problem)

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้กำหนดให้
ตำรวจเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่ง สังกัดกรมตำรวจ ขึ้นต่อกระทรวงมหาด
ไทย ซึ่งในจำนวนส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยด้วยกันแล้ว กรมตำรวจจัด
ได้ว่าเป็นส่วนราชการที่มีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ราชการมากที่สุด จากรายงานยอด
ข้าราชการตำรวจประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๐ ปรากฏว่าปัจจุบันกรมตำรวจประกอบ
ด้วยข้าราชการตำรวจรวมทั้งสิ้น ๑๐๓,๘๒๗ นาย โดยแยกเป็นข้าราชการตำรวจชั้น
สัญญาบัตรจำนวน ๑๐,๘๘๗ นาย และข้าราชการตำรวจชั้นประทวนจำนวน ๙๓,๐๔๐ นาย
เหตุที่จำนวนข้าราชการตำรวจมีจำนวนมากก็เนื่องจากภารกิจของข้าราชการตำรวจนั้น
แตกต่างไปจากภารกิจของข้าราชการประเภทอื่น ภารกิจของข้าราชการตำรวจนั้น
สามารถแยกออกได้ดังนี้^๑

๑. การรักษาความสงบเรียบร้อย ความสงบเรียบร้อยเป็นองค์แห่งความสุข
และความสุขนั้นก็เป็นองค์ปรารถนาของทุกคน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาความสงบเอาไว้เพื่อ

---

^๑ รายงานยอดข้าราชการตำรวจประจำเดือนพฤศจิกายน กองกำลังพล กรมตำรวจ

พ.ศ. ๒๕๒๐.

^๒ พล.ต.ต. ชีรบุล จิตตารัตน์, คู่มือตำรวจนครบาล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เจริญธรรม, ๒๕๑๔), หน้า ๑๓๕ - ๑๓๗.

ให้เกิดความสุขตามที่ปรารถนา การปรามปรามโจรผู้ร้ายก็ดี การตรวจตราป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้ายก็ดี การจับกุมผู้กระทำความผิดสอบสวนลงโทษก็ดี การช่วยทหารรบกับข้าศึกก็ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำเพื่อรักษาความสงบ ซึ่งเป็นภารกิจของข้าราชการตำรวจทั้งสิ้น

๒. การรักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา กฎหมายมหานโทษที่ประกาศใช้เพื่อควบคุมความประพฤติของชุมชน ซึ่งรวมกันอยู่ภายในประเทศเมื่อประกาศออกใช้แล้วก็จำเป็นต้องมีผู้ดูแลและป้องกันมิให้ผู้ใดละเมิด หากมีการละเมิดเกิดขึ้นก็ต้องให้เจ้าหน้าที่จัดการแกยูนไปตามกฎหมายโดยเฉพาะข้าราชการตำรวจมีภารกิจที่จะต้องป้องกันมิให้มีการละเมิดเกิดขึ้นและถ้ามีการละเมิดเกิดขึ้นก็เป็นภารกิจของข้าราชการตำรวจที่จะต้องดำเนินการแกยูนละเมิดกฎหมายเหล่านั้น

๓. การบำบักทุกขบำรุงสุขให้แก่ประชาชน ข้าราชการตำรวจนั้นถือว่าเป็นมิตรที่ดีของประชาชน ธรรมชาติของมิตรที่ดีนั้นจำต้องดูแลและเอาใจใส่ช่วยเหลือบำบักทุกขบำรุงสุขของมิตรเป็นอย่างดี ดังนั้นการเอาใจใส่ช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนทั้งในคานทรพัสสัน ชีวิตและร่างกาย ก็เป็นภารกิจอย่างหนึ่งของข้าราชการตำรวจ

๔. ดูแลและรักษามลประโยชน์ของสาธารณะ สาธารณสมบัติซึ่งประชาชนใช้ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง สวนสาธารณะ สายโทรเลข สายโทรศัพท์ โทรทัศน์ สิ่งเหล่านี้เป็นภารกิจของข้าราชการตำรวจที่จะต้องดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเวลานาน

จะเห็นได้ว่าภารกิจของข้าราชการตำรวจนั้นเกี่ยวพันอยู่กับประชาชนและผลประโยชน์ของประชาชนโดยตรง โดยหลักการใหญ่แล้วกรมตำรวจมีผลิตข้าราชการตำรวจออกมาเพื่อปฏิบัติภารกิจดังกล่าว แต่ยังมีข้าราชการตำรวจอีกประเภทหนึ่งซึ่งภารกิจของพวกเขาหาได้ผูกพันอยู่กับผลประโยชน์ของประชาชนแต่อย่างใด แต่หากเกี่ยวพันอยู่กับผลประโยชน์ของข้าราชการตำรวจด้วยกันเอง ข้าราชการตำรวจประเภทนี้คือข้าราชการตำรวจในกองกำลังพล ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานคานบริหารงาน

บุคคลของกรมตำรวจ ความสัมพันธ์ของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลกับข้าราชการตำรวจในหน่วยงานอื่นนั้น มีทั้งการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนขั้นเงินเดือน การบรรจุ และการให้ถอดจากราชการ จนมีคำกล่าวว่ข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปจะต้องเกี่ยวพันกับกองกำลังพล นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนกระทั่งวันออกจากราชการ ซึ่งทำให้รู้ประหนึ่งว่าข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลนั้นมีอำนาจมาก สามารถที่จะให้ कुछหรือให้โทษแก่ข้าราชการตำรวจผู้ใดก็ได้ แต่สภาพการดังกล่าวกลับปรากฏว่ามีข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลมีความจำนง ขอแต่งตั้งออกไปปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดอื่นและในขณะเดียวกันก็มีข้าราชการตำรวจที่มีภารกิจผูกพันอยู่กับผลประโยชน์ของประชาชนมีความจำนง ขอแต่งตั้งสับเปลี่ยนสังกัดที่ทำงานกันอยู่เสมอ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลกับข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวพันกับผลประโยชน์ของประชาชน จึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้เป็นแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (objectives of study)

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการศึกษาค้นคว้านี้คือ ต้องการที่จะทราบสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล และในสถานีตำรวจนครบาล ว่ามีลักษณะเป็นประการใดและมีปัจจัยอะไรบางอย่างที่มีอิทธิพลกระทบกระเทือนต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทั้งนี้อาจแยกกล่าวได้ดังนี้

๑. ศึกษาถึงสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล
๒. ศึกษาถึงปัจจัยแต่ละอย่างที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอันได้แก่

๒.๑ ลักษณะงานประกอบด้วยความสนใจในลักษณะงาน ความเหมาะสมของปริมาณงานกับความรับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน โอกาสแสดงความคิดเห็น ความมั่นคงในการทำงานและลักษณะของการบริหารงาน

๒.๒ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา มิตรภาพ
ระหว่างเพื่อนร่วมงานและความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

๒.๓ เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

๓. ศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานตำรวจนครบาล

กรอบแห่งความคิด (Conceptual Framework)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแห่งความคิดเอาไว้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานตำรวจนครบาลย่อมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่อไปนี้ คือ (โปรดดูรูปที่ ๑ ประกอบ)

๑. ลักษณะงานอันประกอบคว้ย โอกาสแสดงความคิดเห็น ความมั่นคงในการทำงาน การบริหารงาน ลักษณะของงานที่ทำ และปริมาณงานกับความรับผิดชอบ

๒. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

๓. เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ได้แก่ ความช่วยเหลือทางค่าน

สวัสดิการและรายได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะงาน

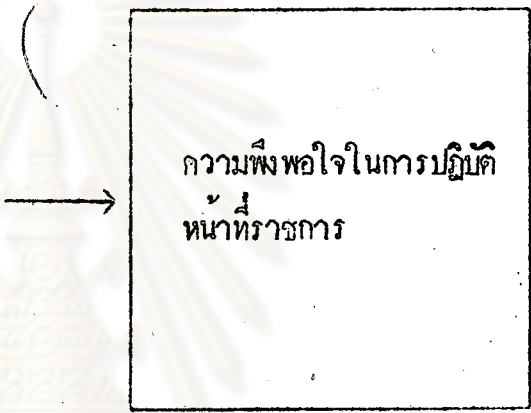
โอกาสแสดงความคิดเห็น
 ความมั่นคงในการทำงาน
 การบริหารงาน
 ลักษณะของงานที่ทำ
 ปริมาณงานและความรับผิดชอบ

สภาพแวดล้อมในการทำงาน

เพื่อนร่วมงาน
 ผู้บังคับบัญชา

เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

เงินเดือน, ค่าล่วงเวลา
 สวัสดิการต่าง ๆ

รูปที่ ๕ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 พิเศษส่งเสริมทรัพยากร

สมมติฐาน (Hypothesis)

โดยที่การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล และในสถานีตำรวจนครบาลมีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ งานของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลนั้นเป็นงานด้านธุรการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไม่เหมือนกับงานของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาลซึ่งเกี่ยวข้องกับยุทธวิธีตำรวจ เช่น การจับกุม การสืบสวนสอบสวน การปราบปราม การตรวจท้องที่ อันเป็นงานหลักของกรมตำรวจ ลักษณะงานของข้าราชการตำรวจนครบาลจึงกล่าวว่ามีผลต่อสถานภาพทางสังคม ความเป็นอยู่ ตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ มากกว่าลักษณะงานของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพล ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

จากแนวความคิดดังกล่าวผู้เขียนจึงได้นำมาตั้งเป็นสมมติฐานขึ้น เพื่อทำการศึกษาและค้นคว้าโดยแยกออกเป็น ๒ ประเด็นด้วยกัน คือ

๑. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อปัจจัยหมวดต่าง ๆ ๓ หมวด คือ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงินเดือนสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ในระดับค่อนข้างต่ำ

๒. ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อปัจจัยหมวดต่าง ๆ ๓ หมวด คือ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงินเดือนสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ในระดับค่อนข้างสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการศึกษา (Scope of Study)

โดยทั้งปริมาณในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจำนวนจำกัดประกอบด้วยประสบการณ์ของผู้วิจัย
 ยังมีไม่มากนัก ทั้งนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงจำกัดขอบเขตไว้เพียง ข้าราชการตำรวจระดับรอง
 สารวัตรในกองกำลังพลจำนวน ๕๒ นายและข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในสถานีตำรวจ
 นครบาลจำนวน ๖๐๗ นาย รวมประชากรที่จะทำการศึกษาวิจัยทั้งสิ้น ๗๐๙ นาย ทั้งนี้สิ่งที่ค้นพบ
 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีความหมายเฉพาะข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพล
 และในสถานีตำรวจนครบาลเท่านั้น หากได้เป็นตัวแทนหรือครอบคลุมถึงข้าราชการตำรวจโดยทั่วไป
 แต่อย่างใดไม่ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาถึงเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราช-
 การของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรทั้งสองหน่วยงานดังกล่าวจะเกิดประโยชน์มากกว่า
 การศึกษาถึงข้าราชการตำรวจในสังกัดอื่น เพราะข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลัง
 พลและในสถานีตำรวจนครบาลมีลักษณะงานที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ งานของข้าราชการ
 ตำรวจในกองกำลังพลเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ส่วนของข้าราชการตำรวจใน
 สถานีตำรวจนครบาลนั้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธวิธีตำรวจโดยตรง นอกจากนี้หากจะทำการศึกษา
 ถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปแล้ว ก็เป็นการยาก
 ที่จะดำเนินการให้สำเร็จลงได้ความบุคคลเพียงคนเดียว เพราะข้าราชการตำรวจนั้นอยู่กันกระจัด
 กระจายทั่วประเทศ

หมายเหตุ การสำรวจประชากรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล สํารวจ
 จากทำเนียบข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร กองกำลังพล กรมตำรวจ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม
 ๒๕๒๐.

นิยามศัพท์ (Definition)

เพื่อสะดวกแก่การทำความเข้าใจ ผู้วิจัยขอนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้ คือ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หมายถึงทัศนคติในเชิงบวกของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาลที่มีต่องานและปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

ข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร หมายถึงข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอก หรืออัตราเงินเดือน ๑,๑๕๐ บาท ถึง ๑,๘๖๐ บาท (ไม่รวมศาวุธา) ซึ่งไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง สารวัตร

ลักษณะงาน หมายถึงความเหมาะสมของปริมาณงานกับความรับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน โอกาสแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และลักษณะการบริหารงาน อันจะส่งผลถึงความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตรในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล

สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึงสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจในกองกำลังพลและในสถานีตำรวจนครบาล เช่น ผู้บังคับบัญชา, ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจนครบาล หมายถึงข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามสถานีตำรวจนครบาลต่าง ๆ

การเสนอเรื่อง

เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจและมองเห็นขั้นตอนของ การศึกษาคณะนี้ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนของ การศึกษาคณะนี้

บทที่ ๑ แนวความคิดทาง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ในบทนี้เป็นการรวบรวมแนวความคิดทาง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน บุคคลและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยเริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร งานบุคคลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ลักษณะแห่งความต้องการของมนุษย์ ความ แตกต่างในความต้องการของมนุษย์ ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อุปสรรคที่สกัดกั้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยการศึกษาและค้นคว้าจากตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๒ ระเบียบและวิธีวิจัย

บทนี้เป็นการกล่าวถึงระเบียบและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาคณะนี้ เช่น การเลือกหน่วยวิจัยและประชากร การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูล เนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

บทที่ ๓ การวิเคราะห์

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยผู้วิจัยแบ่ง ขั้นตอน ของการวิเคราะห์ออกเป็น ๕ ขั้นตอนด้วยกันคือ การวิเคราะห์พื้นฐานเบื้องต้นของ ประชากรที่รวบรวมมาได้ การวิเคราะห์สภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของข้าราชการตำรวจทั้ง ๒ สังกัด

สรุปและขอเสนอแนะ

เป็นการสรุปผลการศึกษาที่ได้ทำการศึกษามาทั้งหมด พร้อมทั้งเสนอความ

คิดเห็นบางประการของผู้วิจัยในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย